

Vliv kontinence moči po radikální prostatektomii na kvalitu života, erektilní funkci a ochotu k užívání přípravků na podporu erekce – prospektivní dotazníková studie

Otakar Čapoun, Roman Sobotka, Viktor Soukup, Michael Pešl, Zuzana Vařová, Tomáš Hanuš

Urologická klinika, Všeobecná fakultní nemocnice, 1.lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze

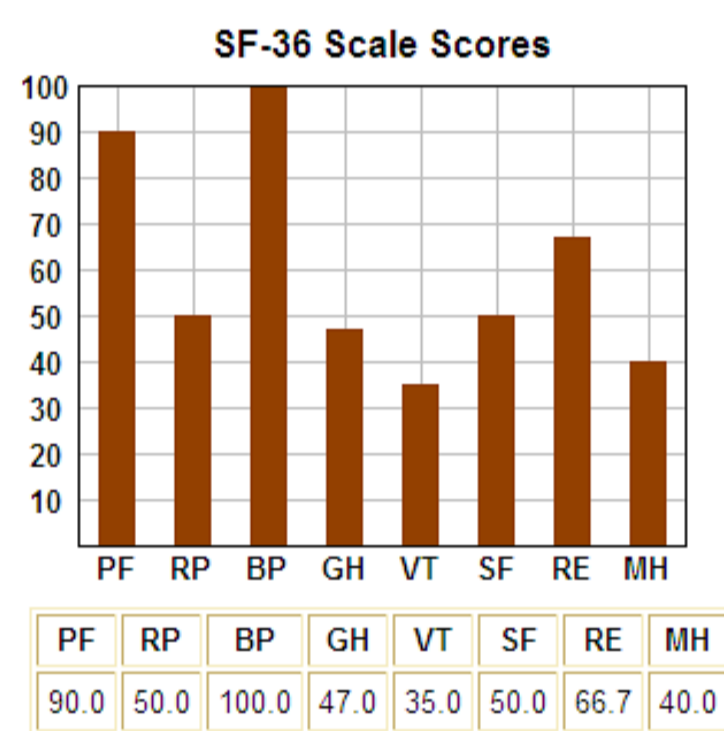
Úvod : Radikální prostatektomie má významný negativní vliv na kvalitu života, včetně sexuálních funkcí, kontinence moči a fyzické zdatnosti¹⁻². V jedné z longitudinálních prospektivních studií přiznalo po dvou letech po výkonu celkem 8,7 % mužů nedostatečnou kontrolu kontinence a 41,9 % mužů mělo erektilní dysfunkci³. Zlepšení sexuálních funkcí a močové kontinence může nastat až během 2-3 let po výkonu. Inkontinence moči má obecně vyšší vliv na kvalitu života, než erektilní dysfunkce nebo nutnost užívání medikace na podporu erekce⁴.

Cíl : Zhodnocení vlivu kontinence moči na kvalitu života, erektilní funkci a užívání přípravků na podporu erekce (PPE) po radikální prostatektomii (RP).

Materiál a metody : Od roku 2007 je na našem pracovišti po RP prospektivně sledována kvalita života, erektilní funkce a močová kontinence formou dotazníků SF-36, EPIC-Urinary Assessment a IIEF-5 s dotazem na užívání PPE. Dotazníky byly vyplněny před výkonem a 3., 6. a 12.měsíc po výkonu. Byly zaznamenány standardní demografické, klinické a histologické parametry. Vybrané odpovědi v dotazníku EPIC-Urinary Assessment byly porovnány se skóre IIEF-5, mírou užívání PPE, doménami dotazníku SF-36 a spokojeností s léčbou. Vztahy mezi proměnnými byly hodnoceny Spearmanovým korelačním koeficientem a rozdíly mezi testovanými skupinami Kruskal-Wallis ANOVA testem.

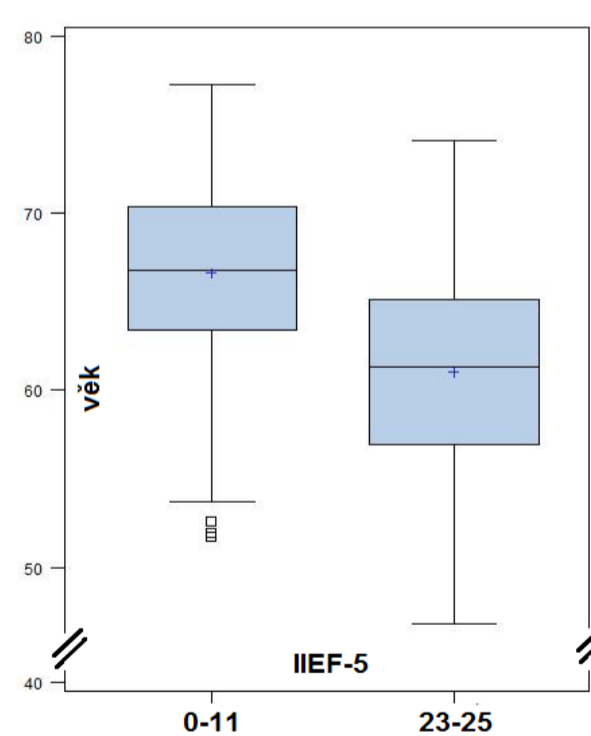
Tabulka 1. Charakteristika souboru	N = 766
Věk, roky (průměr; SD)	63,9 ± 6,04
iPSA, ng/ml (průměr; min - max)	8,65 (0,71 - 81,0)
Laparoskopický výkon	456 (59,5 %)
Patologické Gleasonovo skóre	N = 699
≤ 6	291 (41,6 %)
7	328 (46,9 %)
8-10	80 (11,5 %)
Patologická klasifikace (pT2-3)	N = 718
pT2	511 (71,2 %)
pT3a	125 (17,4 %)
pT3b	82 (11,4 %)
Chirurgické okraje	N = 677
negativní	454 (67,1 %)
pozitivní	223 (32,9 %)
Lymfatické uzliny	N = 297
negativní	286 (96,3 %)
pozitivní	11 (3,7 %)

Obr.1 Příklad výsledku hodnocení dotazníku SF-36

PF - fyzické fungování, RP - fyzická omezení, BP - tělesná bolest, GH - všeobecné zdraví, VT - vitalita, SF - sociální fungování, RE - emoční problémy, MH - duševní zdraví

Obr.2 Vliv věku pacienta na IIEF-5 skóre před výkonem

Tabulka 3. Vliv kontinence na IIEF-5 a užívání PPE

Kontinence vs. IIEF-5	Kontinence vs. PPE (ano x ne)	„Vložka pro jistotu“ vs. IIEF-5
0,0002	0,0313	<0,0001

Užívalo PPE	- z toho kontinentních	Neužívalo PPE	- z toho kontinentních	p-hodnoty
73 (12,9 %)	57 (78,1 %)	102 (19,1 %)	64 (65,3 %)	0,0252

Třetí měsíc Šestý měsíc Dvanáctý měsíc

p - hodnoty		
0,0002	0,0004	0,0032
0,0313	0,0043	0,4055
<0,0001	0,0058	0,8555

Užívalo PPE	- z toho kontinentních	Neužívalo PPE	- z toho kontinentních	p-hodnoty
73 (12,9 %)	57 (78,1 %)	102 (19,1 %)	64 (65,3 %)	0,0252

Tabulka 2. Vliv úrovně kontinence a míry obtíží na celkové kvalitě života

Doména SF-36	PF	RP	BP	GH	VT	SF	RE	MH
Úroveň kontinence	Před výkonem	0,0340	0,0020	0,0109	<0,0001	0,0024	0,0090	0,0494
Třetí měsíc	<0,0001	<0,0001	0,0387	<0,0001	<0,0001	<0,0001	0,0032	<0,0001
Šestý měsíc	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001
Dvanáctý měsíc	<0,0001	<0,0001	0,0201	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001
Počet vložek / plen	Před výkonem	0,0044	<0,0001	0,0112	0,0544	0,0836	<0,0001	0,0005
Třetí měsíc	0,0023	<0,0001	0,0114	0,3246	0,0061	<0,0001	0,0424	0,0167
Šestý měsíc	0,0165	0,0007	0,0129	0,0935	0,0054	<0,0001	0,0124	0,0042
Dvanáctý měsíc	0,0044	<0,0001	0,0112	0,0544	0,0836	<0,0001	0,0005	0,005
Míra obtíží (bother score)	Před výkonem	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001
Třetí měsíc	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001
Šestý měsíc	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001
Dvanáctý měsíc	<0,0001	<0,0001	0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001	<0,0001

Výsledky : Celkem 766 mužů vyplnilo 2240 dotazníků. Téměř čtvrtina mužů měla předoperační skóre IIEF-5 ≤ 10, osm procent užívalo PPE a 18 % mělo občasný únik moči. Pouze věk měl vliv na skóre IIEF-5 před operací (p<0,0001). Četnost epizod inkontinence i tzv. „bother score“ měly v pooperačním sledování významný vliv na všechny domény kvality života ve všech časových intervalech (p<0,0001). Počet vložek za 24 hodin významně ovlivnil kvalitu života téměř ve všech doménách dotazníku SF-36 (p<0,0001 až p=0,0935). Úroveň kontinence měla vyšší vliv na spokojenost s léčbou než hodnota skóre IIEF-5 (p<0,0001 vs. p=0,0622). Míra úniku moči měla přímý vliv na hodnoty IIEF-5 skóre v pooperačním sledování (p=0,0002 až 0,0032) a na užívání PPE ve třetím, resp. šestém měsíci po operaci (p =0,0313; resp. 0,0043). Třetí, resp. šestý měsíc po výkonu užívali PPE častěji pacienti bez významného úniku moči (57 vs. 16 mužů, p = 0,0252; resp. 94 vs. 8 mužů; p = 0,0013).

Literatura :

- Sanda MG, Dunn RL, Michalski J, et al. Quality of life and satisfaction with outcome among prostate-cancer survivors. N Engl J Med 2008;358(12):1250-61.
- Gacci M, Simonato A, Masieri L, et al. Urinary and sexual outcomes in long-term (5+ years) prostate cancer disease free survivors after radical prostatectomy. Health Qual Life Outcomes 2009;7:94.
- Potosky AL, Legler J, Albertsen PC, et al. Health outcomes after prostatectomy or radiotherapy for prostate cancer: results from the Prostate Cancer Outcomes Study. J Natl Cancer Inst 2000 Oct;92(19):1582-92.
- Kyrdalen AE, Dahl AA, Hernes E, et al. A national study of adverse effects and global quality of life among candidates for curative treatment for prostate cancer. BJU Int 2013 Feb;111(2):221.

Závěr : Úroveň kontinence má významný vliv na kvalitu života, erektilní funkci a ochotu k užívání PPE u pacientů po RP. Kontinence moči po výkonu má vyšší vliv na spokojenost s léčbou než kvalita erekce.

Tato studie byla podpořena grantem MPO TIP FR-T13/666.